

"Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm hakkında, beşeriyet itibarıyla çok imkân-ı zâtiye hatırına geliyor ki, imanın cezim ve yakînine zarar vermez. Fakat o zarar verdi zanneder, zarara düşer." izah eder misiniz?

Bir şeyin zatında mümkün olması, hakikatte olmuş ve vuku bulmuş olmasını gerektirmiyor. Bir şeyin olmuş ve vuku bulmuş olması ancak akli delil ve işaretler ile olabilir. Yani hayatında ve davranışlarında yalan ve hileye asla ve kata rastlanılmamış bir Zat (asm.) hakkında, "zatında mümkündür" diye kötü sıfatları hayal etmek, hakikaten şeytana maskara olmak demektir.

Habib-i Kibriya Efendimiz (asm)'in bir beşer olmasından kaynaklanacak imkân ve ihtimallere, vuku bulmuş nazarı ile bakmak, tam bir safsata ve hezeyandır. Bir şeyin vukuat türünden olduğunu ancak delil ve ispatlarla kabul ederiz ve etmeliyiz.

Ömründe bir defa yalan söylememiş, hile yapmamış ve en büyük düşmanları tarafından bile "emin" lakabı ile vasıflandırılmış bir Zatin (asm), sırf insan olmasından kaynaklanan imkân ve ihtimalleri vukuat ve olmuş gibi kabul edip şüphe ve su-i zanna kapılmak, şeytana avukat olmak demektir.

"Tahayyül-ü küfür, küfür olmadığı gibi, tevehhüm-ü küfür dahi küfür değildir. Tasavvur-u dalâlet, dalâlet olmadığı gibi, tefekkür-ü dalâlet dahi dalâlet değildir. Çünkü hem tahayyül, hem tevehhüm, hem tasavvur, hem tefekkür, tasdik-i aklîden ve iz'ân-ı kalbîden ayırırlar, başkadırlar. Onlar bir derece serbesttirler. Cüz-ü ihtiyariyeyi pek dinlemiyorlar. Teklif-i dinî altına çok giremiyorlar. Tasdik ve iz'an öyle değildir. Bir mizana tâbidirler."(1)

Üstad Hazretlerinin bu ifadeleri meseleyi gayet açık bir şekilde izah ediyor. Tahayyül, tasavvur, tefekkür ve tevehhüm, insanın iradesi dışında çalışan, onun terakki ve tekemmül etmesi için verilmiş cihazlardır.

Lakin bu cihazların mahiyeti bilinmez ise, insana "zarara düştüm" zannını vererek, ümitsizliğe sevk edebilir. Yani kalbinden gelmeyen kötü sözleri ve çirkinlikleri, kalbinden zannederek telaşa ve ümitsizliğe kapılır ise, zarara düşer. Bunun dışında insanın aklından ve hayalinden geçen vesvese ya da vehimler, onu mesuliyet altına almaz. Hatta imanın katiliğine de bir zarar vermez.

Bu gibi hissiyat ve cihazların insana musallat edilmesinin hikmetini Üstad Hazretleri

---

şu şekilde izah ediyor:

"Eğer desen: 'Bu derece mü'minlere muzır ve müz'îç olan vesvese ne hikmete binaen bize belâ olmuş?' "

"Elcevap: İfrâta varmamak, hem galebe çalmamak şartıyla, aslı vesvese teyakkuza sebeptir, taharrîye dâîdir, ciddiyete vesiledir. Lâkaytlığı atar, tehâvünü def eder. Onun için, Hakîm-i Mutlak, şu dâr-ı imtihanda, şu meydan-ı müsabakada bize bir kamçı-yı teşvik olarak, vesveseyi şeytanın eline vermiş, beşerin başına vuruyor."(2)

Bize vesvese şeklinde gelen bir hali, iyice araştırıp tahkik etmeliyiz ki, şeytanın hile ve tuzağını boşa çıkaralım. Yoksa vesvese ve vehmin ilk halinde, yani irade dışındaki tacizinde imana ve imandaki kemale zıt bir durum söz konusu değildir.

Hulasa, vehim ve vesvese tasdik ve izana çevrilmedikçe, imana ve imandaki mükemmelliğe bir zarar vermez.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Yirmi Birinci Söz, İkinci Makam.](#)

(2) bk. [a.g.e.](#)